

Sygn. akt VII U 4835/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2022 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan-Karasińska

Protokolant: sekr. sądowy Marta Jachacy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 czerwca 2022 r. w Warszawie

sprawy G. K.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek odwołania G. K.

od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

z dnia 17 lipca 2017 r. znak (...) (...) (nr (...))

1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 17 lipca 2017 r. znak (...) (...) (nr (...)) w ten sposób, że zobowiązuje Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. do przeliczenia emerytury G. K. poczynając od dnia 1 października 2017 roku z pominięciem art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt. 1 Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708) w brzmieniu nadanym w ustawie z dnia 16 grudnia 2016 roku o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z dnia 30 grudnia 2016 roku),

2. zasądza od organu rentowego Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. na rzecz odwołującej G. K. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt: VII U 4835/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 lipca 2017 roku Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wydana na podstawie art. 15c w związku z art. 32 ust. 1 pkt. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu

Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jeden.: Dz. U. z 2020 r. poz. 723 z późn. zm.) (dalej zwana: Ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy) dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury odwołującej się G. K..

W decyzji z dnia 17 lipca 2017 roku nr. ewid. (...) ustalono wysokość emerytury odwołującej się G. K. od dnia 1 października 2017 roku w kwocie 2.069,02 zł wraz z przysługującymi wzrostami i dodatkami, po potrąceniu składki na ubezpieczenie zdrowotne i zaliczki na podatek dochodowy w wysokości 1.716,81 zł, co stanowi 75% podstawy wymiaru świadczenia w wysokości 6.907,65 zł. Jako podstawę prawną decyzji organ rentowy wskazał art. 15c w związku z art. 32 ust. 1 pkt. 1 Ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariusza, oraz otrzymaną z IPN informację nr (...) z dnia 11 maja 2017 roku.

Od powyższej decyzji do Sądu Okręgowego w Warszawie odwołała się G. K. zaskarżając ją w całości i inicjując niniejsze postępowanie, zarzucając decyzji naruszenie:

1. art. 2 Konstytucji RP, polegające na arbitralnym obniżeniu przysługującego świadczenia emerytalnego, jako naruszające zasadę ochrony praw nabytych i zasadę sprawiedliwości społecznej, a także zasadę zaufania obywatela do państwa i tworzonego przez nie prawa oraz niedziałania prawa wstecz, wynikające z zasady demokratycznego państwa prawnego;
2. art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP polegające na arbitralnym obniżeniu przysługującego świadczenia emerytalnego, co stanowi nieproporcjonalne i nieuzasadnione naruszenie przysługującego prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego;
3. art. 30 oraz art. 47 Konstytucji RP w związku z art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności polegające na naruszeniu godności, prawa do ochrony czci, dobrego imienia, prawa do prywatności i prawa do poszanowania życia rodzinnego poprzez przyjęcie, że jej służba w okresie przed 31 lipca 1990 r. stanowiła "służbę na rzecz totalitarnego państwa", a tym samym arbitralne przypisanie - w akcie prawnym rangi ustawy - winy za działania związane z naruszeniami praw człowieka, których dopuszczali się niektórzy przedstawiciele władzy publicznej PRL oraz niektórzy funkcjonariusze organów bezpieczeństwa PRL, a do których ubezpieczony nie przyczynił się w żaden sposób;
4. art. 32 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 oraz art. 67 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w związku z art. 14 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, polegające na nieuzasadnionym, dyskryminującym zróżnicowaniu uprawnień o charakterze majątkowym wynikających ze służby po roku 1990 i obniżeniu świadczeń emerytalnych należnych z tytułu tej służby, w stosunku do osób, które nie pełniły służby w okresie PRL, w sposób naruszający zasadę równości wobec prawa;
5. art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 1 i 2 Konstytucji RP oraz art. 42 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 6 ust. 2 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, polegające na zastosowaniu represji bez wykazania winy indywidualnej, zastąpienie w tym zakresie władzy sądowniczej władzą ustawodawczą i odwróceniu w ten sposób zasad domniemania niewinności przez uznanie wszystkich funkcjonariuszy będących w służbie przed 31 lipca 1990 r. za winnych działań zasługujących na penalizację;
6. art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w związku z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w związku z art. 14 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, polegające na arbitralnym naruszeniu osobistych praw majątkowych i prawa

do poszanowania mienia, które podlegają równej dla wszystkich ochronie, na skutek nieproporcjonalnego naruszenia prawa do zabezpieczenia społecznego, co stanowi przejaw nieuzasadnionej represji ekonomicznej.

W oparciu o powyższe zarzuty odwołująca wniosła o zmianę zaskarżone decyzji przez przyznanie świadczenia emerytalnego w dotychczasowej wysokości, tj. w kwocie 5.180,74 zł brutto oraz o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wniosł o oddalenie odwołania w całości. Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy wskazał, iż zgodnie z brzmieniem art. 15c ust. 1, w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi:

1. 0% podstawy wymiaru - za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b;
7. 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz 2-4.

W odpowiedzi na zarzut niekonstytucyjności przepisy Ustawy o zaopatrzeniu funkcjonariuszy organ rentowy podniósł, że zachodzi domniemanie zgodności zaskarżonej ustawy z Konstytucją może być ono jedynie obalone wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego.

W piśmie procesowym z dnia 15 października 2018 roku odwołująca się podtrzymała w całości stanowisko wyrażone w odwołaniu.

Na wniosek Sądu Okręgowego w Warszawie, Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 44 k.p.c. przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu Warszawa-Praga w Warszawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie zaistniałego w sprawie stanu faktycznego nie ujawniono dowodów przestępczej działalności odwołującego, którą przyjmuje Ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy wobec wszystkich funkcjonariuszy zatrudnionych w służbach państwowych o których mowa w art. 13b Ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy.

Jak wynika z akt IPN odwołująca się G. K. rozpoczęła służbę w Służbie Bezpieczeństwa w dniu 5 grudnia 1988 roku na okres służby przygotowawczej na stanowisku maszynistki. Od 1 sierpnia 1990 roku pozostała zatrudniona na stanowisku referenta w Komendzie Głównej Policji. Brak jest szczegółowych informacji na temat odbytej służby. Z notatki służbowej podpisanej przez Naczelnika (...) Wydziału mjr. R. L. wynika, że osobowość odwołującej się kwalifikowała ją do pracy w pionie (...) Nie ma żadnych informacji o działalności odwołującej przeciwko osobom lub organizacjom działającym na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ściania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w W. na podstawie zapisów znajdujących się w aktach osobowych, sporządził informację o przebiegu służby nr (...) z dnia 11 maja 2017 roku. wskazując, że G. K. urodzona (...) w W. w okresie od 5 grudnia 1998 roku do 31 lipca 1990 roku pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o którym mowa w art. 13b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy.

W związku z powyższym Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał w dniu 17 lipca 2017 r. decyzję nr ewid. (...), na mocy której, w oparciu o art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, ustalił wysokość emerytury G. K. na kwotę 2.069,02 zł.

Przed wydaniem zaskarżonej decyzji wysokość emerytury ubezpieczonej określono na 5.180,74 zł brutto.

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym w aktach organu rentowego oraz akt służbowych. Ich wiarygodności nie kwestionowała zarówno odwołująca, jak i organ rentowy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów, zostały uwzględnione podczas dokonywania ustaleń faktycznych.

Dodatkowo Sąd uwzględnił zeznania G. K.. Są one spójne i logiczne, a nadto korespondują z treścią dokumentów, wobec czego nie budziły wątpliwości i zostały ocenione jako wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Istniejący stan faktyczny pomiędzy stronami procesu nie był kwestionowany w toku postępowania sądowego. Przedmiot sporu dotyczył rozważenia, czy organ rentowy zasadnie na podstawie art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy dokonał obniżenia emerytury policyjnej. Odwołująca zarzuciła decyzji oparcie rozstrzygnięcia merytorycznego dotyczącego jego emerytury o przepisy będące niezgodne z Konstytucją RP jak również z wiążącymi umowami międzynarodowymi.

Powołane, zastosowane wobec odwołującej, przepisy wprowadzono na mocy art. 1 ustawy nowelizującej z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 2270), zwanej dalej ustawą zmieniającą i jest to już druga regulacja powodująca obniżenie emerytur, a teraz także rent inwalidzkich osobom, które pełniły "służbę w organach bezpieczeństwa PRL". Obecnie pojęcie to zastąpiono pojęciem "służby na rzecz państwa totalitarnego", art. 15c wskazuje bowiem, że w przypadku osoby, która pełniła "służbę na rzecz totalitarnego państwa" i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi: 0% podstawy wymiaru - za każdy rok tej służby, a poza tym, emerytura nie podwyższa się zgodnie z treścią art. 15 ust. 2 i 3 ustawy nowelizowanej, jeżeli okoliczności uzasadniające podwyższenie wystąpiły w związku z pełnieniem służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b. Jednocześnie ustawodawca wprowadził ograniczenie, zgodnie z którym wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 15c ust. 1 i 2 nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wskazać należy, iż Sąd nie zgadza się z prezentowanym przez organ rentowy stanowiskiem, iż z zasady domniemania konstytucyjności przepisów wynika brak możliwości odmowy zastosowania przez sąd orzekający normy ustawowej za względu na jej sprzeczność z normą konstytucyjną i orzeczenie bezpośrednio na podstawie regulacji konstytucyjnej. Podkreślić należy, iż Sąd rozpoznający odwołanie ma obowiązek samodzielnie dokonywać oceny zgodności zastosowanych przez organ rentowy przepisów zarówno z Konstytucją, jak i prawem unijnym.

Sąd wskazuje, że odmowa zastosowania przepisu ustawy uznanego przez sąd za sprzeczny z Konstytucją nie narusza kompetencji Trybunału Konstytucyjnego i nie ma bezpośredniego związku z tymi kompetencjami, ponieważ uznanie, że sądy powszechne nie są uprawnione do badania zgodności ustaw z Konstytucją, a w konsekwencji do zajmowania stanowiska w kwestii ich zgodności jak też niezgodności z ustawą zasadniczą, jest wyraźnie sprzeczne z art. 8 ust. 2 Konstytucji, który zobowiązuje do bezpośredniego stosowania jej przepisów, przy czym pod pojęciem "stosowanie" należy rozumieć w pierwszym rzędzie sądowe stosowanie prawa (tak m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2017 r., I UK 325/16, z dnia 7 kwietnia 1998 r., I PKN 90/98 z dnia 19 kwietnia 2000 r., II CKN 272/00, z dnia 26 września 2000 r., III CKN 1089/00 z dnia 25 lipca 2003 r., V CK 47/02, uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2001 r., III ZP 12/01, postanowienie SA w Katowicach z dnia 26 września 2019 r. III AUz 349/19, postanowienie SA w Poznaniu z dnia 20 września 2019 r. III AUz 147/19).

Sąd zwraca też uwagę, że oczekiwanie na rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego, skutkowałoby uznaniem przewlekłości postępowania w standardach regulacyjnych Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. W konsekwencji Sąd w niniejszej sprawie dokonał samodzielnej oceny zgodności z Konstytucją RP przepisów tzw. drugiej ustawy „dezubekizacyjnej”.

W ocenie Sądu zastrzeżenia budzi przyjęta w Ustawie o zapatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy zasada odpowiedzialności zbiorowej, która pozostaje w opozycji do zasady indywidualizacji winy. Zdaniem Sądu przepisy prawa Unii Europejskiej w sposób bezwzględny wykluczają odpowiedzialność zbiorową za przeszłość w ramach retrospektywnej sprawiedliwości przy przyjęciu konstytucyjnej zasady ciągłości państwa polskiego. Ustawodawca nie może swobodnie oceniać przeszłość obywateli i wprowadzać sankcji opartych na winie zbiorowej według kryterium zatrudnienia. Ustawodawstwo, które wyjątkowo z ochrony konstytucyjnych zasad obywateli przy przyjęciu ich odpowiedzialności zbiorowej jest opozycję wobec unijnych praw podstawowych.

Zasada efektywnej ochrony sądowej nakazuje przyjąć, że w każdym przypadku, gdy przepisy krajowej lub też praktyka stosowania prawa uniemożliwiałyby ochronę praw podstawowych Unii Europejskiej, sąd krajowy w razie bezskutecznej wykładni przepisów krajowych powinien odmówić ich zastosowania w oparciu o art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej. Niedopuszczalne zatem jest obniżenie świadczeń emerytalnych decyzją organu rentowego wydaną na podstawie przepisów sprzecznych z podstawowymi zasadami Unii Europejskiej. Jak wskazuje się w orzecznictwie sąd krajowy przy rozpoznaniu sprawy powinien rozważyć wszystkie relacje, jakie mogą zachodzić między prawem krajowym a prawem unijnym. Wskazać należy, że akty bezpośrednio stosowane całkowicie wykluczają stosowanie prawa krajowego sprzecznego z prawem Unii Europejskiej.

W rozpatrywanej sprawie organ rentowy wydał zaskarżone decyzje w oparciu o przepisy wprowadzone na mocy wspomnianego art. 1 ustawy zmieniającej. W uzasadnieniu do projektu tej ustawy wskazano, że ma ona na celu wprowadzenie rozwiązań zapewniających w pełniejszym zakresie zniesienie przywilejów emerytalnych związanych z pracą w aparacie bezpieczeństwa PRL przez ustalenie na nowo świadczeń emerytalnych i rentowych osobom pełniącym służbę na rzecz totalitarnego państwa w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. Stwierdzono również, że emerytury i renty osób pełniących służbę ustalono na znacznie korzystniejszych zasadach wynikających z ustawy zaopatrzeniowej, w stosunku do osób pobierających te świadczenia na podstawie ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zdaniem Sądu Okręgowego, ustawa zaopatrzeniowa, jak też wydane na jej podstawie decyzje, zasadnie budzą wątpliwości odnośnie ich zgodności z zasadą godności jednostki, zasadą

rządów prawa, zasadą równości, czy zasadą proporcjonalności, z uwagi na ich wydanie po 28 latach od transformacji ustrojowej oraz z zasadą sądowego wymiaru sprawiedliwości. Ustawa zaopatrzeniowa wprowadza w art. 13b oraz art. 15c i art. 22a odpowiedzialność zbiorową i swoim zakresem podmiotowym obejmuje, bez wyjątków, wszystkich byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa, niezależnie od ich postawy patriotycznej, etycznej i moralnej, rodzaju wykonywanych czynności, czy zajmowanego stanowiska. Tego rodzaju regulacje zaprzeczają istocie zasady rządów prawa. Zasada ta oznacza obowiązek władz publicznych traktowania osób w sposób adekwatny i proporcjonalny do ich postawy, zasług i przewinień. Niedopuszczalne zatem jest zastosowanie jakichkolwiek represji w stosunku do osób tylko za to, że pracowały lub służyły w okresie poprzedzającym zmianę ustroju państwa polskiego. Nawet uznanie, że niektóre instytucje funkcjonujące przed tą zmianą działały w sposób budzący dziś poważne wątpliwości prawne i moralne, nie uprawnia prawodawcy do stwierdzenia, że wszystkie osoby tam zatrudnione były przestępcami. W tym też kontekście, zdaniem Sądu, działania ustawodawcy polegające na arbitralnym obniżeniu wysokości emerytury i renty ubezpieczonego trudno jest uzasadnić dążeniem do jakiegokolwiek słusznego celu leżącego w interesie publicznym. Zastosowanie nowego wskaźnika emerytury oraz renty inwalidzkiej miało charakter automatyczny, bez uwzględnienia faktycznie wykonywanych obowiązków, jak również pełnionej funkcji przez G. K.. Ustawa zmieniająca w gruncie rzeczy zadziałała bez rozróżnienia pomiędzy funkcjonariuszami, którzy w rzeczywistości dopuścili się czynów przestępczych oraz tymi, którzy jedynie należeli do personelu technicznego.

W przedmiotowej sprawie Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał zaskarżone decyzje jedynie na podstawie informacji o przebiegu służby ubezpieczonego, sporządzonej przez Instytut Pamięci Narodowej w dniu 11 maja 2017 r. Ten dokument stanowił podstawę obniżenia emerytury policyjnej oraz policyjnej renty inwalidzkiej, a przecież ogranicza się on jedynie do stwierdzenia, że ubezpieczony pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której jest mowa w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej od 15 grudnia 1988 roku do 31 lipca 1990 r. Treść dokumentu nie precyzuje natomiast, na jakiej dokładnie podstawie służba ubezpieczonego została tak zakwalifikowana. W tym kontekście Sąd Okręgowy zwraca uwagę na pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2011 r. (II UZP 10/11) - który w całości podziela - zgodnie z którym sąd ubezpieczeń społecznych, rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez Instytut Pamięci Narodowej zarówno co do faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (zakwalifikowania określonego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa). Z tego wynika, że ustalenia faktyczne i interpretacje prawne Instytutu Pamięci Narodowej nie mogą wiązać również sądu rozpoznającego przedmiotową sprawę.

W aktualnym stanie prawnym Sąd Najwyższy także wyraził swój pogląd. W sprawie o sygn. akt III UZP 1/20 podjął w składzie 7-osobowym uchwałę z dnia 16 września 2020 r., w której stwierdził, że kryterium "służby na rzecz totalitarnego państwa" określone w art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka.

Wprawdzie powołana uchwała zapadła w sprawie jednostkowej, ale pogląd prawny, jaki wyraził w niej Sąd Najwyższy, Sąd Okręgowy podziela. To z kolei oznacza, że w analizowanym

przypadku stwierdzenie o pełnieniu przez G. K. służby na rzecz totalitarnego państwa w okresie od 5 grudnia 1988 roku do 31 lipca 1989 roku. nie może być dokonane wyłącznie na podstawie informacji Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (kryterium formalnej przynależności do służby). Skoro sądu powszechnego nie wiąże informacja o przebiegu służby, to w razie stosownego zarzutu przeciwko osnowie tej informacji, sąd jest zobowiązany do rekonstrukcji jej przebiegu w konkretnym wypadku, na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w szczególności na podstawie długości okresu pełnienia służby, jej historycznego umiejscowienia w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r., miejsca pełnienia służby, czy też zajmowanego stanowiska (§ 59 uchwały SN). Sąd Najwyższy w powołanej uchwale składu 7 sędziów zwrócił także uwagę na potrzebę sięgania do opinii służbowych funkcjonariuszy, uwzględniania ogólnych reguł dowodzenia: rozkładu ciężaru dowodu, dowodu prima facie, domniemań faktycznych, wynikających z informacji o przebiegu służby (§ 60 uchwały SN). Przy ocenie zasadności objęcia konkretnej osoby zakresem ustawy okolicznością, której nie można pominąć, jest również sam fakt weryfikacji w 1990 r. (§ 92 uchwały SN).

W ocenie Sądu biorąc pod uwagę, iż w toku procesu nie ujawniono żadnych dowodów przestępczej działalności odwołującej, zarzut bycia współuczestnikiem bezprawia pełniącego służbę na rzecz totalitarnego państwa, bez badania indywidualnej winy i popełnionych czynów, uzasadnia naruszenie zasady godności wobec odwołującej. Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania art.15c ustawy o zapatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy w związku z czym nakazał ponowne przeliczenie emerytury z pominięciem ww. przepisów.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackiej (Dz.U.2015. 1800 ze zm.), zasądzając na rzecz odwołującej kwotę w wysokości 180,00 zł.